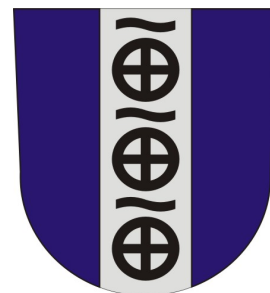

Viru-Nigula Teataja

tasuta

nr 10 (223) detsember 2017

Jõulud Unuksel, Metstiigi talus

Olin 6 aastane, kui lell, kes meie kodus elas, kolis Pikaristile ja tema tuba jäi vabaks.

Sellest ajast mäletan jõulukuuse tuppatoomist – oli ju nüüd ruumi rohkem ja toimetused jäid paremini meelde.

Kuusk kinnitati naelaga aampalgi külge, päris maani ta ei ulatunud. Isa tõi kuuse juba varem metsast välja, jõululaupäeva hommikul panime üles. Okstele riputasime poest ostetud komme, ühed olid pikad, ühevärviline paber ümber ja teist värvi lint keerles peal, otsas olid valged narmad. Teised, neljakandilised, olid nagu suhkrutükid, valge paber ümber, mille ots tuli tutina üle kommi, peal ühevärviline läikepaber, kuhu omakorda olid kleebitud ingl-i jõuluteemalised pildid. Kompvekid olid väga ilusad. Koonuselistel suhkrupeadel oli peal läbipaistev tsellofaanpaber, millest väike tupsuke istus laiemas otsas ning sealt sai siis niidiga kuuse külge riputada.

Vana jõulukaart. Allikas: Internet

Ostetud ehetest olid meil veel jõuluvana, üks lind ja pasun. Präänikud olid pruuni-valge-roosat värvi, nendest ajasime sukanõelaga niidi läbi. Kodus tehtud küpsised olid loomakujulised ja igatsugu kujuga vormide järgi pressitud.

Värvilisest paberist lõikasime ja kleepisime kette, laternaide ja torbikuid.

Jõululaupäeval tehti sauna südapäeval. Mehed läksid sinna enne, naised-lapsed pärast. Ka naabrid käisid, kel sauna ei olnud.

Peale lõunat, kui leilikuumus lahtunud, mindi kirikusse. Ema jäi tavaliselt koju, isa ja vanaisa olid kindlad kirikuskäijad, vahel võeti ka lapsed kaasa.

Kui muidu mindi kirikusse jalgsi, oli ju ainult 2,5 km käia, siis jõululaupäeval käidi kirikus alati hobusega. Kiriku koortis (koordis) säras kuusk, õpetaja Alexander Alver (1919-1944 V-Nigulas) oli hea jutlustaja ja hea inimene üldse.

Minu vanaisa Jaan Rätsep oli kiriku võõrmünder, pärast tema surma sai isa selle koha ja isa, Anton Rätsep, oli ka kiriku juhatuse liige. Võõrmündreid oli ametis korraga mitu. Nende töö hulka kuulus armulauaveini, -leiva ja ristimisvee toomine pastoraadist kirikusse enne jutlust, laululehtede müüdamine, matuste korral õpetaja käeulatusse mulla toomine, kui kirikhärra surnuaiale ei läinud. Nad tegelesid lühtritega, panid redelilt küünlad põlema. Kui mälestati kedagi, siis pastor ütles, et selle mälestuseks põlevad küünlad selles ja teisel jälle teises lühtris.

Meie naabrinaisel Maarjal oli teenijatüdruk Anastasia, venelanna, kes käis vahetevahel ka kirikus. Kui ta hakkas kodus muljeid avaldama, öeldes: „Need kotid, mis kirikuõpetaja taga käivad“, siis pidi pererahvas naeru pidades mõistatama, millest jutt käib. Tüdruk pidas võõrmündrit võõrmöldriks ja kuna mölder tegeleb jahukottidega ning kõnnib õpetaja kannul pampudega, siis nii kukkuski lugu välja.

Peale kirikut ootas kodus jõululaud. Paar päeva enne oli mõni loom tapetud millest tehti roogasid – sülti, liha kapsa juurde, musti ja valgeid tanguvorste. Hapu- ja peenleib, sai ja õlu olid ka varem valmis tehtud.

Raskesti etteennustatava tulu puhul on mõistlik pigem olla maksuvaba tulu arvessevõtmisel tagasihoidlikum, et vältida tulumaksu juurdemaksmist. Enammakstud tulumaksu saab 2019. aasta alguses esitatava tuludeklaratsiooniga tagasi.

Uuest aastast kaob ära täiendav maksuvaba tulu pensionidele ja kahjuhüvitistele. Kui pensioni saaja ei ole sotsiaalkindlustusametile maksuvaba tulu arvestamiseks avaldust esitanud, siis arvestatakse tema pensionilt alates 2018. aasta jaanuarist automaatselt tulumaks esimesest eurost.

Inimesed, kes on juba esitanud sotsiaalkindlustusametile tulumaksuvaba osa arvestamise avalduse, uut avaldust esitama ei pea. Alates 1. detsembrist saab inimene ka ise eesti.ee portaalist järgi vaadata, kas tulumaksuvabastuse rakendamiseks avaldus on esitanud või mitte. Kui ei ole, siis saab avalduse sealsamas kohe ka esitada.

E-maksuametisse/e-tolli lisandub veel võimalus jooksvalt näha, kui palju on erinevad väljamaksjad inimesele tasu maksnud ja maksuvaba tulu kasutanud. Kui maksuvaba tulu on kasutatud üle piirmäära, saab näha ka võimalikku täiendavat tulumaksukohustust, mis tekib tuludeklaratsiooni esitamisel. See on prognoos, sest kui sissetulek aasta jooksul muutub, siis muutub ka maksuvaba tulu suurus. Samuti puudub MTA-l info täiendavate tulude ja võimalike mahaarvamiste kohta, mis tuleb esitada alles järgneva aasta tuludeklaratsioonil.

Seetõttu tasub e-maksuametis/e-tollis oma e-postiaadress ja telefon üle vaadata, sest MTA saadab teavitusi, kui maksuvaba tulu hakkab enne aasta lõppu täis saama.

Lisainfo:

Rohkem infot maksuvaba tulu kohta leiad meie koduleheküljelt www.emta.ee/maksuvaba-tulu või infotelefonilt 880 0811.

Pensionide ja kahju- ning vanemahüvitise saajad saavad oma küsimuste korral lisainfot sotsiaalkindlustusameti kodulehelt www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/maksuvaba-tulu-alates-1-jaanuarist-2018 või tulumaksu infotelefonilt 6610551.

KONGLA ANN Herbert Salu ajaloolises romaanis „Siiditee serval“

Eestis oli nõiaprotsesse kõige rohkem aastail 1640 – 1649, kokku 27. Meilegi tuttav R. Brockmannil oli kindlasti kokkupuude ka Viru-Nigulas asetleidnud tragöödiaga 1640 aastal ja vähemalt tööalane suhe V-Nigula kiriku abiõpetaja Elias Gräntzieniga, kes töötas siin 1632 a kuni surmani 1656 a.

1627 – 1628 a paiku tuli Soomemaalt Viiburist kalalaevaga meie maale lesknaine Ann oma nägusa tütre. Algul elasid nad Iila külas ja Konglas, hiljem läksid Võrklassse.

Isand Hermann von Billingshausen oli sel ajal Padas mõisavanem. Tal oli pooleaastane tütar, kes vajas hoidjat ja mõisahärra nõutas Anni tütre Liisa selleks mõisa tööle. Liisa oli ilusa

väljanägemisega ja ega Ann tahtnudki teda sinna anda, võib-olla ta süda aimas halba. Ka mõisaproua oli kangesti vastu noore tüdruku mõisatulekule, olid härraga seepärast tülis.

Juhtus nii, et väike mõisapreili äkitselt suri. See andis kurvale loole alguse. Hommikul tuli Liisa nuuksudes teatega, et laps ei hinga ega ärka. Algul ta arvas lapse magavat ega tahtnud äratada. Isand Billingshausenil oli kohe selge, et süüdi on Ann,

kes oli tahtnud
Liisa koju viia ja
see Kongla nõid
pidi olema ka
saatanaga ühenduses.

Ta kutsuski kokku
maakohtu asju arutama.

Eesistujaks-maakohtunikuks
mannrihteriks oli härra

ehk

Hinrich von Strick Triigi mõisast, viis kohtunikku ja beisitserit aitasid otsust vormida. Mahu ehk Püha Nigula hingekarjane Elias Gräntzien pidas eelnevalt Anniga ühendust vanglas, s.o Pada mõisa keldris, kus Ann seotud kätega kohut ootas. Kirikhärra andis jumalaarmu ja noomis teda saatana teenimise pärast.

Kohus oli Pada mõisas 2. mail 1640. Ann algul salgas vanakurjaga koos toimetamist ja lapse surma nõidumist, kuid kui tangid välja võeti ja koldesütel punaseks aeti, ajas ta teist juttu. Ülekuulamine algas nime küsimisega ja kust ta tulnud on. Ann kaitses end südilt, öeldes: „Pole mina last puutunud, ainult sava õtsaga tombasin tal üle pose.“ „Ära lorise, sa häbematu nõid“, käratas kohtunikuhärra. Kui Annile heideti ette vähest kirikuskäimist, sõnas ta, et saatan keelas teda Mahu kirikusse armulauale minemast. ➔

Küsitati, kuidas saatan välja nägi? „Pika musta mehe kujul, lubas mind surmata, kui ta käsku ei täida.“ Triigi isand küsis: „Kuis võtsid sa lapsukese elu?“ „Võrkla teel tuli jälle saatan, ikka must mees, mulle vastu ja käskis mul koeraks muutuda ning mõisa minna. Muutsingi end nähtamatuks hurdaks. Koos saatanaga astusime mõisa, ukсед avanesid meie ees lapsukese magamistuppa minekul. Teisi seal ei olnud. Tõmbasin sabaotsaga kolm korda üle lapse näo ja jooksin siis välja, saatan kannul. Mõisa õuel ehmusin oma teost, läksin tagasi, et lapsele kolm lonksu külma vett hõbepeekrist anda, kuid laps tõrkus võtmast ja nii oli asi otsustatud.“

Nõiakunsti õppimise kohta teatas Ann, et pool miili Võrklast Pikaristi ja Rakvere poole elab ta tuttav saunanaine Gert. Tema õpetaski. Gert puhus kolm korda õlletaotile, sellest pidi Ann kolm lonksu jooma. Ta jõi ja nõiakunst oligi käes. Kohe tuli ka Kurat, pikk must mees, viis Anni mõisapõldudele kõndima. Jootis talle viina sisse, kinkis villase kuue kinnitades seepeale, et Ann peab teda nüüd teenima.

Von Billingshauseni tütre asjus tõendasid Padaoru ja mõisa elanikud, et lapsukese surmas on ikkagi süüdi Liisa, mitte Ann. Liisa olevat mõisas libuks tehtud, temast usuti nõidumist rohkem. Ka oletati, et härra ise pahameelega kägistas lapse surnuks – oli ju titekisa segajaks armumängudes.

Lapsehoidja ise oli rääkinud sellist juttu, kuid keegi ei julgenud Triigi härrale öelda.

E. Gräntzien ütles: „Võitlust Kuradi määramise vastu on ka meie kihelkonnas peetud kõigi jõududega.“ Selle võitluse tipuks otsustati Ann põletada kui kurjade vaimude ja nõiduse kehastust. „Oh, et ma oleksin jäänud Viiburisse“, kahetses Ann. Pastor Elias oli sama meelt, kuid tagasiteed ei olnud.

Anni ärasaatmiseks siit maailmast oli korraldatud õudne spekaakel Tulemäel ehk vana Maarja kabeli varemete kõrval. Tugev post oli maasse taotud, selle ümber paar tublit koormat hagu, kuivad kadakad ja tõrvakännud äärtel, kasetohtu süütamiseks.

Kui jumalateenistus kirikus lõppes, koguneti kabelikünkale, kirikukellad helisesid nõia surmamineku saateks ja nõdrausulistele hoiatuseks.

Ann seoti posti külge. Kui tuli süüdati ja leegid temani jõudsid, kostus hädakisa ja meeleheitlik hüüd: „Härra ise kägistas lapse surnuks!“. Mitu korda hüüdis nii.

Selline oli ilukirjanduslik, kuid faktidel põhinev Anni lugu H. Salu versioonis.

Aarne Rubeni uurimuses „Nõiaprotsessid Eestis“ on kirjas: „Kurjad nõiad Anna ja Gherdt said kinni võetud ja 2. mail 1640 Pada mõisas teistkordselt üle kuulatud. Esimene piinarikas ülekuulamine toimus aprillis.“

Kes oli nõid? Aitaja, maarohtusid tundev ravitseja, kes pahatihti lavastati süüdi. Eriti agarad olid algajad pastorid nõidu süüdi mõistma.

O.W. Masing imestas Anni protokollil lugedes:

„Kui ta ennast urdaks olles lonud kuidas temma siis olleks võinud näggemata olla? Ehk kuhu siis luu ja liha olleks jäänud?“

On paradoksaalne, et ajal, mil targad, maateadust õppinud mehed püüdsid kaubateid rajada, ilmnas ühiskonnas nii suur mõistmatus maausksete teadjanaiste ja üldse teistmoodi mõtleivate inimeste suhtes.

Nõiaprotsesse korraldasid ilmalikud võimud kiriku kaasteadmisel. Protsesside algusaastat ei teata, kuid Eestis toimus viimane aastal 1723. Kokku oli neid 145 ringis.

Noortaaralased, Viru-Nigula Muinsuskaitse Selts, kolhoos ja rahvamaja püstitasid 20. mail 1990 kiriku aia taha teisitimõttele ja eeskätt Kongla Annile mälestuskivi.

Praegu on Ann ainus hukatud nõid, kellele on pandud mälestusmärk. Seda on hea teada ja see lisab tunnustust Viru-Nigulale ja Maavalla Kojale.

Herbert Salu ja Aarne Rubeni teoste põhjal:

Heili TARJAN

Põnev ajalooline leid Viru-Nigula pastoraadist

Pastoraadi katuse rekonstrueerimistöde käigus tuli välja huvitav leid. Ehitajad leidsid katuse konstruktsioonide vahelt pikliku metallist karbi, mis oli sinna peidetud enne teist maailmasõda. Metallkarp sisaldas materjale ajavahemikust 1923 – 1939. Dateering peaks olema suhteliselt täpne, sest sellises ajavahemikus olid ajakirjad, mida karp sisaldas.

Karbis leidis hulgaliselt meie mõistes seksiajakirju nagu näiteks „Sex appiel“, „Vive Paris“, „Le Fouriere“, „Secrets de Paris“, „Plaisirs“ jne. Ajakirjad on valdavalt prantsuse- ja saksakeelsed.

Veel tuli karbist päevavalgele hügieeni- ja meditsiini seotud tarvikuid. Põnevamad leiud on näiteks hambapasta „Orto“, kondoomid

„Vulkaan“, tabletid „Fluorool“, peavalu pulber, hambavalu pulber, Venus despose pulber, Curacao essents „Kuningatar“ (pidavat olema endisaegne viagra) jne. Palju oli ka postkaarte - nii kunstilise- kui pornograafilise sisuga, isegi mõned pliiatsijoonised privaatsetest kehaosadest. Leidude hulgas oli ka olmetarbeid – tuletikukarp, puidust pross, naiste sukad, luksuspaberossid „Manon“ ja palju muudki.

Veel tuli karbist välja käsikirjaline, pornograafilise alatooniga lühinäidend, mille tiitellehele on kirjutatud: „Eluline näidend 3. vaatuses“. Näidend kannab nime „24 tundi ehk Carpe diem“.

Näidendis on kaks tegelast – noormees nimega Olew ja neiu nimega Luule. Näidend on kirjutatud väga korraliku käekirjaga väikestele paberilehtedele.

Karbist leidis ka pakk maapähkleid ja Kawe maasika kompekid, mis olid vaatamata ligi 80-aastasele seismisele üllatavalt hästi säilinud, vaid natuke hiirte poolt puretud.

Ajalooline karp koos selle sisuga läheb Viru-Nigula Koduloomuuseumi fondi.

Kuna avastus on juba parajat uudishimu tekitanud, siis on Viru-Nigula Hariduse Selts ja muuseumi sõbrad arvanud, et ajaloolist leidu võiks eksponeerida mõne muuseumiürituse käigus ja et üritusele ajaloolist vürtsi juurde anda, võiks lühinäidendi samas nn lugemisteatrina ette kanda.

* * *

Aastatel 1919 – 1944 oli Viru-Nigula koguduse õpetajaks Aleksander Julius Alver (sünd 31.dets.1890 Saulepa – 3.veebr. 1949 Lübeck). Lõpetas 1911 H. Treffneri gümnaasiumi, aastatel 1911 – 1916 õppis Tartu Ülikooli

usuteaduskonnas. Korporatsioonide Fraternitas Estica ja Ugala liige.

Ordineeriti õpetajaks aprillis 1918, võttis osa vabadussõjast 3. diviisi koosseisus välivaimulikuna. Teenis Kaitseliidu Viru maleva Viru-Nigula malevkonna staabis, sai Kaitseliidu Valgeristi III klassi teenetemärgi.

Aastatel 1923 – 1929 ilmus Wabas Maas ja Postimehes rida artikleid, kus õpetajat süüdistatakse „kõlblusewastases ülespidamises“. Kuigi süüdistusi oli kuhjunud omajagu ja konsistoorium oli A. Alveri ajutiselt eemaldanud õpetaja kohalt, palus Viru-Nigula kogudus korduvalt oma õpetaja ametisse jätta. Lõpuks see saigi teoks ja pastori taas kantslisse astumist kirjeldab üsna tõgavas toonis 23.08.1928 a Postimees: „Viru-Nigula ajaloolisel päeval on raputanud lilli ja elupuuoksi Jumalatemplisse sissesõitvale prohvetile. ... pannud laulukoorid laulma, ehtinud kiriku pargade ja wanikutega, lilletanud teed ja pargialused...“

Tolleaegsete inimeste mälestustest on teada, et tee pastoraadist kiriku altarini oli tõepoolest kaetud põllulilledega ja kirik ise oli puupüsti rahvast täis. A. Alveri eestvedamisel avati 12.juulil 1936 a Viru-Nigulas mälestussammas vabadussõjas langenuile.

Septembris 1944 põgenes Saksamaale, oli lühikest aega vaimulik Lõbus, 1944-1949 teenis eestlasi Lübecki põgenikelaagris.

Marit Laast

Aleksander Alver u 1923

Lääne-Viru Omavalitsuste Liit ja ajaleht Virumaa Teataja korraldavad järjestikku juba viieteistkümnendat aastat Lääne-Virumaa aasta teo valimise, mille muudab ainulaadseks tõik, et tegu valib rahvas, mitte kitsas seltskond või komisjon.

See, milline võiks olla lõppeva aasta tegu, otsustatakse jaanuari alguses, kuid kuni 10. detsembrini (kaasa arvatud) saab igaüks esitada oma kandidaadi. Selleks tuleb saata kiri, kuhu on märgitud, milline on tunnustust vääriv tegu ja miks tuleks seda esile tõsta, samuti kindlasti tegija nimi ja kontaktandmed, Virumaa Teataja toimetusse aadressil Laada 27, 44310 Rakvere või e-postiga aadressil arne.mae@virumaateataja.ee. Kandidaate võivad esitada üksikisikud, organisatsioonid, asutused jm. Oluline on silmas pidada, et valitakse kaks aasta tegu: üks isikuteo ja teine ettevõtte/asutuse/organisatsiooni ehk ühisteo

kategoorias.

Aasta teo valimisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest: eriline edu; vajalik ja kordaläinud suursündmus; oluline ehitus või loominguline saavutus; paik või asi, mis jääb meist maha selle aasta märgina; see on see, millest räägitakse ka tulevikus kui märgist kodukülas, koduvallas, kodulinna, kodumaakonnas.

Aasta teo toimikond valib pärast 10. detsembrit välja rahvahääletusele minevad nominendid. Seejärel avaldatakse need hääletamiseks. Toimikonda kuuluvad Virumaa Teataja ja Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu esindajad. Hääletamine kestab kolm nädalat, kusjuures hääletada saab nii meilitsi, kirja teel kui ka kõikides maakonna raamatukogudes. Konkursi võitjaid autasustatakse pidulikult vastuvõtul jaanuaris.

Sven Hõbemägi, Lääne-Viru Omavalitsuste Liit

Kontsert “Külla tuleb Ivo Linna”

Mõni nädal enne Ivo Linna kontserti tuli tore uudis, et ta soovib laulda ühe õpilasega duetti. Valik oli kahe õpilase vahel. Kuna Hanna Brita on kõrgema häälega (selles laulus on väga kõrged noodid), siis saigi tema valitud. Hanna Brita on väga tubli ja suudab palju ise kodus tööd teha. Väga suur on ta sisemine taju laulmisel. Tüdruk oskab tabada dünaamikat ja tempot. Veidi minupoolset suunamist juurde ja juba oli tal lugu selge. Palju aega vajas laulus "Kaelakee hääl" vokaali õppimine. Selgeks see ka sai, aga lavanärv vedas veidi alt. Ivoga kaminaruumis proovi tehes adus Hanna Brita mehe võimast häält ja laval pakkus neiu talle sarnast tugevust ja kõla. See oli võimas! Ka kahehäälsus oli väga puhas ja hääled sobisid kokku.

Aitäh suurepärase võimaluse eest!

Sel päeval käisid mehed kolmes erinevas Lääne- Virumaa koolis. Aitäh ERR- ile meie kooli valimast!

Maret SALK

Foto: Facebook

Häirenuputeenus päästab - seitse aastat üle Eesti

Medi häirenuputeenus on igas Eestimaa otsas kättesaadav olnud juba üle seitsme aasta. Uurisime, kuidas häirenupp hättasattunud aidanud ja enam kui 30 inimesel isegi elu päästnud ning kuidas teisedki abivahendid oma kodus pikemalt iseseisvalt elada võimaldavad.

Häirenupp on kõige lihtsam abivahend. Üldjuhul on selle kasutaja eakas või liikumispuudega inimene, kes kannab kodus ja kodu lähistel viibides randmel või kaelas veekindlat kellataolist häirenuppu. Õnnetuse korral - olgu see kukkumine, terviserike või kasvõi tulekahju, vajutab hätta sattunu punast nuppu. Seejärel helistab spetsiaalne käed-vaba hoolekandetelefon - mis on paigutatud inimese kodus keskele asukohale - Medi kõnekeskuse operaatorile. Temaga suheldes selgitatakse välja kohapealne abivajadus. Operaator saadab vajadusel kohale hoolealuse usaldusisiku - lähisugulase, naabri, sotsiaaltöötaja, kriitilisemal juhul ka kiirabi või päästeameti. Häirenupu eesmärk ja suurim kasu ongi kohene teavitamine abivajadusest ning välise abi kiire saabumine. Paljudel juhtudel ongi abi saamise kiirus kriitiline, et kahandada õnnetusest tekkida võivad tagajärgi. Medi on aastatega lahendanud üle saja olukorra, kus ilma häirenuputa oleks hädasolija mitmeid tunde või lausa ööpäevi oma kodus abita olnud. Häirenupuga saabub abi tavaliselt vähem kui tunniga, mis on hätta sattudes ja abi oodates tohutu vahe.

Kaasaegsel häirenupul on lisaks nupu vajutamise võimalusele ka kukkumisanduri funktsioon. Kukkumisandur algatab tugeva pööruse korral häirekõne automaatselt juhul, kui inimene pärast kukkumist enam ei liiguta. Nii saab info võimalikust õnnetusest hoolealuse abilistele edastatud kasvõi meelemärguse kaotusega lõppenud kukkumise järgselt.

Võrreldes populaarse mobiiltelefoniga on häirenupul märkimisväärsed eeliseid. Häirenupp on alati randmel, samas kui telefon kipub eakal kodus ikka kindlas kohas paiknema. Häirenupp on täiesti veekindel, sellega võib ka duši all käia, kus on libe ja servad, millest üle astudes on kukkumisoht veelgi kõrgem. Samuti ei saa häirenupp vajalikul hetkel tühjaks, patarei kestab aastaid. Medil on seitsme aasta jooksul korduvalt ette tulnud olukordi, kus mobiil on inimesel kaasas, ent ta ei suuda seda ohuolukorras käsitleda. Häirenupul on vaja vaid üht nuppu vajutada või teeb sellegi ära kukkumisandur. Häirenupu vajutus on palju lihtsam ja mugavam kui telefoni käsitlemine, eriti ärevas ohuolukorras, kus isegi noortel ei tule numbrid meelde.

Lisainfot saab Medi nõuandeliinil 661 8181, e-postiga info@medi.ee ja kodulehel www.medi.ee.

Vajadusel suheldaks linna või valla sotsiaalosalakonnaga, et koostöös omavalitsusega vajalikud abivahendid kättesaadavaks teha. Turvatunne ja hingerahu ei ole privileeg, vaid inimõigus - igaüks tundku end kodus kindlalt ja saagu kauem iseseisvalt elada.

Medi häirenuputeenus | tel 661 8181 | info@medi.ee | www.medi.ee | www.hairenupp.ee

Jaauarist saab proteeside hüvitist ainult haigekassa partnerite juures

Alates 1. jaauarist 2018 saab hammaste proteeside hüvitist kasutada ainult nende proteesitegijate juures, kes on sõlminud haigekassaga vastava lepingu. Seoses muudatusega saab käesoleva aasta proteesiarveid haigekassale esitada ainult kuni 31. jaauarini 2018. Pärast 31. jaauarit esitatud arved enam tasumisele ei kuulu.

„Palun vaadake üle enda arved ja küsige ka oma lähedastelt, kas tänavused proteesiarved on haigekassale esitatud,“ sõnas haigekassa esmatasandi talituse juht Külli Friedemann. Tänu uue aasta algusest jõustuvale muudatusele hakkab kõigi haigekassa partnerite juures üle Eesti kehtima hammaste proteesidele sama hind. NB! Käesoleval aastal ehk kuni 31. detsembrini 2017 makstud proteesiteenuste eest saab haigekassale proteeside hüvitise taotluse esitada kuni 31.01.2018.

2018. aastasse proteesidega seotud aega kinni pannes tasub arstilt kindlasti üle küsida, kas tal on

haigekassaga leping või kas ta plaanib sõlmida lepingu, mis annab õiguse proteeside eest hüvitist saada.

Friedemann selgitas: „Kuna ka hambaarstide jaoks on tegu suure muudatusega, palume esimestel kuudel inimestelt mõistvat suhtumist. Alustame hambaarstidega proteeside hüvitamise lepingute sõlmimist detsembris ning kohe uue aasta alguses ei pruugi veel paljudel lepingut olla.“

Võimalusel tasub inimesel proteeside aja broneerimisega veidi oodata ja teha seda jaanuaris või veebruaris. Nii saab inimene olla vastuvõtule minnes kindel, et ta saab ka hüvitist kasutada. Vastasel juhul peab ta tasuma kogu summa ise.

Ükski kehtiv hüvitise summa või jääk ei lähe inimese jaoks kaduma. „Kui inimesel on 2017. aasta lõpus proteeside jaoks kehtiv hüvitise jääk näiteks 120 eurot, saab ta seda alates 2018. aasta algusest ikka kasutada, lihtsalt haigekassa lepingupartnerite juures,“ lisas Friedemann.

Alates jaanuari algusest arvestatakse soodustuse summa alati kohe maha hambaarsti juures maksmise hetkel. Enam ei saa inimene esitada avaldust tagantjärele haigekassale, sest kogu arveldus hakkab toimuma otse proteesitegija ja haigekassa vahel.

Proteeside eest on õigus hüvitist saada järgmistel ravikindlustatud inimestel:

- töövõimetuspensionärid;
- vanaduspensionärid;
- osalise või puuduva töövõimega inimesed;
- üle 63-aastased ravikindlustatud eakad.

Millal tähtub kolm aastat ja saab uuesti taotleda hambaproteeside hüvitist?

Kui eakale pole varem hambaproteeze valmistatud, algab kolmeaastane periood 260 euro kasutamiseks kuupäevast, kui hüvitist esimest korda tarvitati. Uuesti tekib hüvitise taotlemise õigus, kui sellest kuupäevast on möödunud kolm aastat ning inimene pöördub proteeside parandamiseks või uute tellimiseks hambaarsti juurde.

Hüvitise summast kasutamata jäänud osa järgmisel perioodi edasi ei kandu. Kui kindlustatu ei tea täpselt, kui kaua eelmiste proteeside valmistamisest möödab on, soovitage seda täpsustada proteeside valmistajaga või uurida haigekassast enne hambaarsti juurde minemist. Seda saab kontrollida ka riigiportaalist www.eesti.ee „Hambaravi- ja proteesiteenuste info“ kaudu või saates allkirjastatud küsimuse haigekassasse postiga, e-postiga või külastades meie klienditeenindust.

Kaidi Kasenõmm, tervise edenduse ja kommunikatsiooni talituse spetsialist

Kultuurisündmused detsembris

8. detsembril kell 13.00 Viru-Nigula spordihoones JÕULULAAT. Müüjate registreerimine: 5212524

10. detsembril kell 14.00 Viru-Nigula kirikus teise advendi tähistamise KONTSEERT. Esinevad Kadrina kirikukoor ja Viru-Nigula segakoor.

16. detsembril kell 12.00 Vasta koolis JÕULUKONTSEERT. Esinevad Aseri ja Vasta kooli õpilased. (Täpsustatud info teadetetahvilil)

17. detsembril kell 12.00 Viru-Nigula rahvamajas EAKATE JÕULUPIDU. Tantsuks mängib Aseri kapell.

22. detsembril kell 18.00 rahvamajas VASTA KOOLI JÕULUPIDU.

26. detsembril kell 11.00 rahvamajas KODUSTE LASTE JÕULUPIDU. Esineb Kunda ÜG kooliteater, külla tuleb jõuluvana.

1. jaanuaril 2018 kell 00.30 rahvamajas „TANTSIMATA TANTSUDE ÖÖ“. Tantsuks mängivad „Pihlapojad“ ja „Silver Dreams“, plaati keerutab DJ Alari, tasuta.

Sünnipäevad detsembris

Meinhard Toomik – 92 (23.12)
Velda Piiraja – 89 (04.12)
Virve-Melanie Kreen – 84 (18.12)
Lehte-Melaine Toomsoo – 81 (03.12)
Tiia Rentik – 80 (04.12)
Heljo Kasemets – 80 (05.12)
Helve Tell – 80 (21.12)
Ahti Meier – 70 (11.12)
Aive Kõrve – 70 (19.12)
Kersti Veitsurs – 70 (27.12)

Eelmissel kuul tegi elektrooniline kratt pahandusi ja kõik sünnipäevalised olid aasta nooremad, õiged nimed ja numbrid:

Liisi Jõots – 75 (30.11)
Leonora Treimann – 75 (08.11)
Aino Metsoja – 80 (13.11)
Milvi Kapstas – 83 (13.11)
Saima Tiilen – 88 (10.11)
Laine Rehi – 94 (29.11)
Karline Osol – 96 (17.11)

Paliu õnne !